

SNILLEBLIXTEN

Karis-Billnäs gymnasium

Nr. 13 Våren 2011

Agnes Kittelsen om livet som skådespelerska

Agnes Kittelsen berättar om skådespelaryrket, publicitetens för- och nackdelar samt yrkets påverkan på privatlivet s. 12

Pasi Pennanen

Västnylänningen Pasi Pennanen berättar om yrket som designer, hur skisser blir till produkter och om den långa vägen till drömyrket s.16

Israel-Palestina konflikten

s. 8

KBG i Varese

Läs om utbytesprojektet mellan Karis-Billnäs gymnasium och en skola i Varese, Italien s. 4

Hurja Piruetti

Läs om Hurja Piruettis verksamhet och om hur det är att börja dansa s. 14

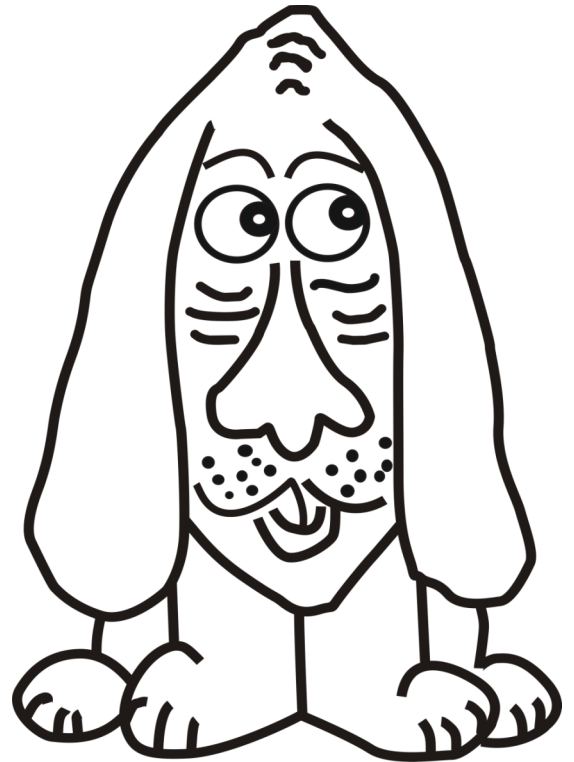

Dessutom: Filmrecensioner, kolumner, novell och mycket mer...

En del av redaktionen för detta nummer av Snilleblixten

Att välja eller att inte välja, det är frågan.....s. 3
 KBG besöker Italien.....s. 4
 Klasslärare—ett yrke för dig?.....s. 6
 Filmrecension: Grown Ups.....s. 7
 Debattartikel: Israel - Palestina - en komplicerad konflikt?.....s. 8
 Klara...färdiga... VUXEN!.....s. 10
 Filmrecension: Älska mig.....s. 11
 Intervju med Agnes Kittelsen.....s. 12
 Hurja Piruetti.....s. 14
 Pasi Pennanen—ideér tar form.....s. 16
 Filmrecension: Black Swan.....s. 19
 Novell: Pojken på bussen.....s. 20
 Kontoret på 10 000 meters höjd.....s. 22

Layout: Ida Gustafsson & Natalie Luukkonen

Att välja eller inte välja, det är frågan

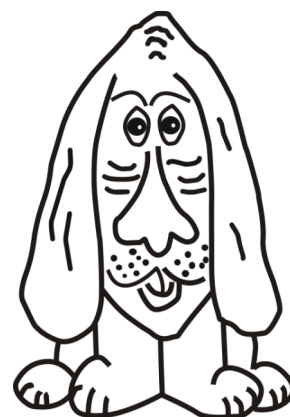
När du går runt på gatorna i Helsingfors är det svårt att länge gå omedveten om vad som närmar sig. Överallt kan du hitta olika sorters reklam om olika partier och kandidater, du kan även höra samtal gällande vem man skall rösta på eftersom valet är ett väldigt aktuellt diskussionsämne. Ofta får jag frågan "Vem skall du rösta på?" och varje gång börjar mitt hjärta bulta en aning hårdare, då jag faktiskt grips av en gnutta panik. I flera år har jag varit intresserad och velat vara med och göra min röst hörd, trots att jag då jag var yngre inte kunde ett skvatt om samhället.

Som barn satt jag ändå hemma och fantiserade om att bli politiker eftersom jag ville göra det bättre för mig och mina vänner som fortfarande lekte i sandlådan. Idag har mina värderingar förändrats men ännu idag är jag intresserad av politik och tycker det är viktigt att rösta. Enligt mig är det en av alla plikter en medborgare har till sitt land.

Jag hör till en av de många 18-åringar som får lov att rösta för första gången, och det är smånervöst och ganska intressant hur hela den här processen går till. Jag har förberett mig på olika sätt, jag har deltagit i diskussioner, jag har spenderat timmar på internet för att få ta del av allt vad de olika partierna lovar och jag har också vågat prova mig på lite valmaskiner. Just nu känner jag mig lite delad, för jag tycker de flesta partierna kommer med åtminstone en bra point, vilket gör att jag tvekar. Några har jag dock uteslutit redan, vi har bl.a. Sannfinnländarna som enligt mig vill förfinska landet. Om deras önskan gick igenom skulle jag själv vara tvungen att ta båten till Sverige och emigrera vilket inte låter allt för trevligt. Men jag vet, att när valdagen väl är inne kommer jag vara säker på det parti jag väljer.

Nu ser situationen lite annorlunda ut än vad den gjorde när jag var yngre. När jag fortfarande var ett litet barn lämnades jag hemma framför en film som spelades på tv:n, medan det enda sällskap jag hade var en tallrik spagetti. De vuxna tog sitt ansvar och begav sig upp till skolan Axxell där valet för vårt bostadsområde traditionenligt hålls. Snart är det min tur att ta mitt ansvar, då jag faktiskt, tro det eller ej, kommer göra de andra sällskap upp till röstningssalen. Nu är jag vuxen

Text: Charlotta Wirén

KBG besöker Italien

En grupp bestående av 20 studerande och 2 lärare från Karis-Billnäs gymnasium åkte till Varese i Italien den tredje november. Vår skola deltar tillsammans med Ekenäs gymnasium i ett utbytesprojekt med Nuccia Casula, som är en skola i staden Varese i norra Italien ca 55 km norr om Milano. Studerandena från KBG bodde hos sina värdar i trakten kring Varese. Varje dag på morgonen samlades vi finländare i skolan för att sedan åka iväg på någon dagsutflykt. Två dagar fick vi gå på lektioner i skolan, där vi bl.a. fick diskutera i små grupper i olika italienska skolklasser. Skoleleverna var väldigt intresserade av Finland och Norden och frågade en massa. Samtidigt fick vi finländare veta lite om hur det är att vara ung i Italien.

Eftersom vi bodde i familjer fick vi uppleva den italienska kulturen på riktigt. Några små kulturchocker kunde inte undvikas, t.ex. går italienarna med sina skor eller med tofflor inomhus, bl.a. för att golven är så kalla. En annan sak som vi här i Finland och italienarna gör annorlunda märkte vi vid middagen. Först åt man en hel tallrik pasta och först sedan köttet. Därefter serverades ytterligare olika ostar och skinka. Till slut bjöds det ofta ännu på kaka eller frukter. Morgonmål och lunch var däremot inga stora måltider. På morgonen blev vi bjudna på olika kakor, bullar eller vitt bröd med Nutella ("chokladsmör") på. Lunchen, som vi fick med oss till

Alla de kvinnliga deltagarna, enda mannen Guru saknas.

skolan, bestod oftast att något bröd, vatten, en frukt och lite kex.

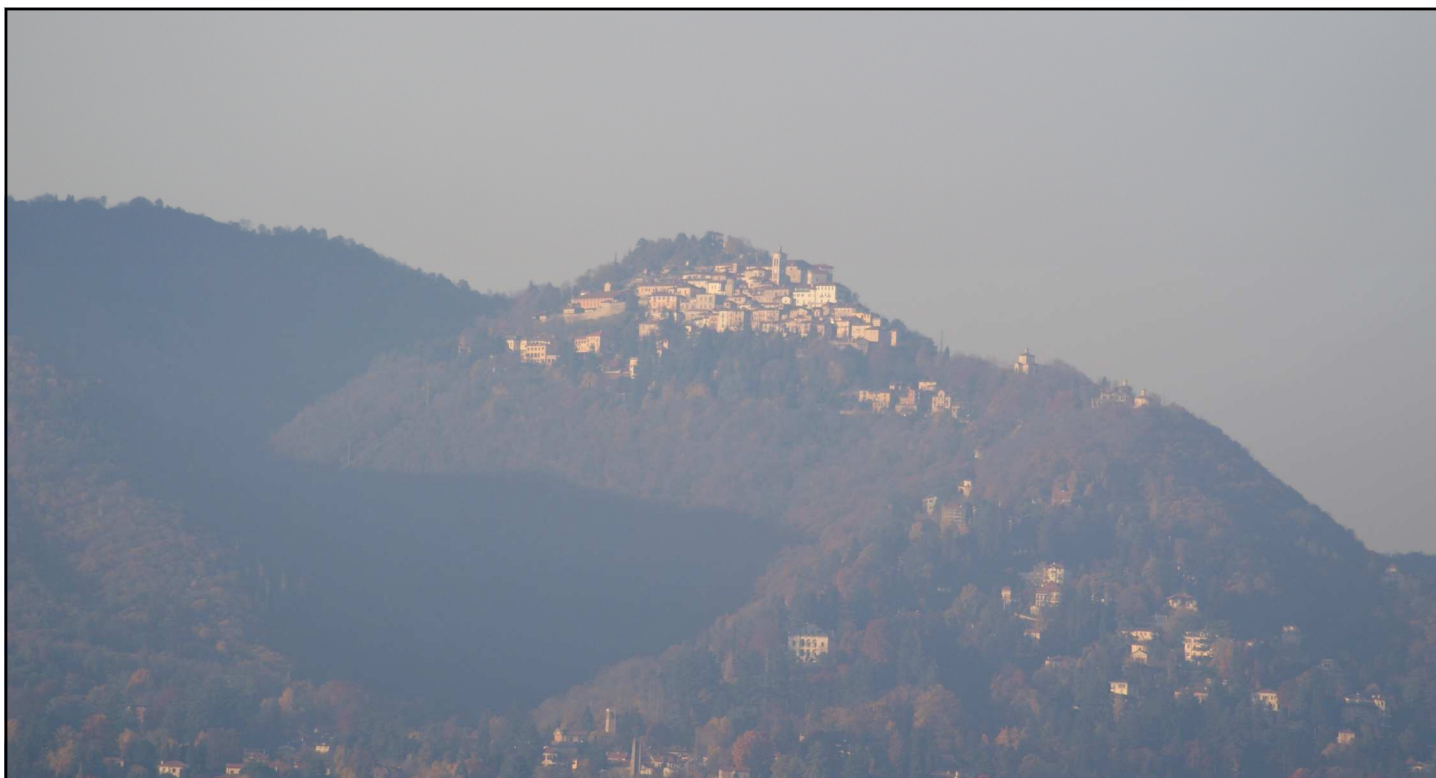
Maten i Italien var god. Vi provade på olika italienska rätter i familjerna och sedan såklart på pizza och pasta. Glassen var en klass för sig, och det fanns väldigt många smaker att välja mellan, som t.ex. choklad, ananas, vanilj, kokos... Listan kan göras väldigt lång.

De dagsutflykter vi gjorde med gruppen var planerade av italienarna. Vi gick bl.a. på sightseeing och besökte en bank i Varese. Bankdirektören berättade lite om bankens verksamhet och sedan fick vi även gå ner och titta i bankvalvet. En annan dag besökte vi museet Villa Panza i Varese, där man kan beundra modern konst. Huset och gården var väldigt fina, likaså utsikten ner mot staden.

En dagsutflykt gick till Milano. Vi åkte tåg i ungefär en timme för att

komma till Milano och sedan i Milano gick vi på en guidad rundtur i ca två timmar. Vi såg slottet i Milano, domkyrkan och gallerian vid domkyrkan Galleria Vittorio Emanuele II. Efter rundturen hade vi tid för shopping, och så småningom tog vi oss tillbaka till tågstationen, några shoppingkassar tyngre och plånböckerna många euro fattigare.

Under resans gång fick vi också uppleva något som italienare, och kanske italienska män främst, gillar; att gå på fotbollsmatch. En solig lördagseftermiddag gick vi hela gruppen och se på Varese hemmamatch. Vi utrustade oss med rödvita Varese halsdukar och gick in på stadion. Matchen var tyvärr inte så händelserik och den slutade oavgjord 0-0, men vi tyckte det var roligt att se hur publiken levde med. Ifall någon spelare gjorde något dumt enligt publiken

Sacro Monte, kullen med kapellen vi besökte.

kunde man höra rop som t.ex. ”Idioto!”. Varese hade flera fina målchanser, och då stod publiken redan färdigt upp, och då det inte blev något mål satte sig publiken besviket ner.

På kvällarna var vi oftast med våra värdar. De ordnade olika slags program för oss. Ofta träffades en liten grupp bestående av både finländare och italienare på något café. En kväll var en del ut och bowlade, medan andra träffade sin italienska värds släkt. En annan kväll var vi hela gruppen samlad på en pizzeria, både lärare och studerande, och åt god pizza.

På morgonen den dagen då vi skulle åka hem vaknade vi alla i våra värdfamiljer till ett hemskt åskväder. Det öste ner, både hagel och regn. Typiskt nog var det den dagen det stod på vårt program att vi skulle gå upp till Sacro Monte (en serie kapell belägna på vägen upp till en kulle). Som tur fick vi åka buss ända upp i

regnet, men sedan gick vi ner. Utsikten och kapellen var vackra, och vi skulle alla gärna ha kommit tillbaka då de var finare väder. Någon timme senare, då vi var tillbaka på skolans

Domen i Milano

café, dyblöta, konstaterade vi att vi borde ha utrustat oss bättre för regnväder.

Efter att vi bytt till torra kläder och druckit och ätit lite på skolans café var vi nöjda igen och gick ut för

en sista sväng till stan i Varese. Snabbt blev klockan fyra och vi sa hejdå till våra värdar. De sista kindpussarna utbyttes, och sedan tog bussen oss till Malpensa flygfält i Milano. Trötta men glada satte vi oss på flyget tillbaka till Finland.

Såhär efteråt kan det konstateras att resan var väldigt lyckad. Trots att vi stundvis kanske var lite irriterade, löste det sig alltid. Vi var en jättetrevlig grupp på resan, och vi fick uppleva många nya och roliga saker. Nu återstår andra halvan av utbytesprojektet, att ta emot italienarna i maj 2011.

Text & Bild: Annika Rönnblad

Klasslärare - ett yrke för dig?

På flexveckan valde jag att tillbringa min tid i Karis svenska lågstadium på andra sidan vägen. När jag väl hade inlett min prao nappade jag tag på en klasslärare för att fråga mig för om yrket. **Lena Åkerfelt** blev mitt offer och ställde upp för en intervju.

Jag ville ju vara säker på att jag valt rätt person för mina frågor så min första fråga var hur länge Lena jobbat här. 9 år svarade hon men poängterade att hon också jobbat i andra skolor före Karis. Lena är utbildad pedagogie magister så en riktig expert är vad hon är. Däremot är hon noggrann med att poängtera att man aldrig är fullärd trots att man har en utbildning. En lärare ska regelbundet gå på fortbildnings-kurser för att uppdateras om undervisningen som ska följa samhällets utveckling.

Min nästa undran var vilka arbetsuppgifter en klasslärare egentligen har så jag ställde Lena den frågan.

- "Oj, mest undervisar jag ju men jag går även på lärarmöten och träffar elevernas föräldrar för kvartssamtal. Förutom det har alla lärare i samma årskurs en planeringstimme varje vecka, då vi går igenom hur långt vi kommit i undervisningen under veckan och planerar i stora drag följande vecka tillsammans. Jobbet blir lättare då alla delar med sig av sina metoder och idéer och man nappar på de bästa idéerna" Sedan får man ju inte glömma allt arbete utanför skolan, dit hör till exempel att rätta prov och skaffa material för olika uppgifter. I Karis svenska lågstadium har

lärarna också små arbetsgrupper som jobbar för olika ändamål. "Sportgruppen" är ett exempel för att göra saken klarare, i den sitter några lärare och planerar program och dylikt för alla sportdagar som ordnas i skolan. En klasslärare måste också anpassa undervisningen för elever med speciella svårigheter. Åkerfelt tycker att arbetet känns meningsfullt och ger henne mycket glädje. Att det är omväxlande och att hon får jobba med barn är också något hon uppskattar. Lång semester gör inte saken sämre alls, men att hon trivs med både personalen och eleverna är väl ändå det viktigaste.

Det som kan ses som en nackdel med jobbet är att man ofta får ta med sig det hem. På lektioner blir den enskilda tiden för att hjälpa eleverna liten och det kan kännas som man inte når alla elever tillräckligt mycket varje lektion.

Att vara klasslärare kräver också att man har ett stort ansvar. Man ska aktivt upprätthålla en god sammanhållning i klassen så att både eleverna trivs och föräldrarna är nöjda. En lärare måste tro på det hon gör och vara målmedveten. Man måste vara stark och fortsätta på sin egen linje trots att alla inte anser att just den är den rätta.

Samarbete hör nog till de viktigaste sakerna. Att jobba i en skola med andra människor innebär också att man ska kunna kompromissa och vara flexibel på de flesta plan. I en större skola kan som exempel lärarna byta ämnen sins-emellan bara de

Lena Åkerfelt är klasslärare i Karis svenska lågstadium

kommer överrens om det. Men förutom att lärarna samarbetar måste också eleverna, föräldrarna och hela skolan samarbeta tillsammans för att få en god atmosfär och trygghet i skolan.

Efter alla frågor visste jag en hel del om yrket men om klasslärare är ett yrke för mig, det får framtiden avgöra. I övrigt var jag nöjd med min praovecka på lågstadiet och rekommenderar varmt de som är intresserade att pröva.

Text & Bild: Erica Kaskinen

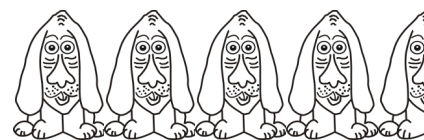
Filmrecension: Grown Ups

Fem barndomsvänner som efter trettio år av separation träffas på nytt, tillsammans med sina familjer, under ett veckoslut i en stuga ute i skogen. Låter det tråkigt? Det är det inte! Komedin Grown Ups är en av få filmer den senaste tiden som fått mig att skratta och dra på smilbanden på riktigt. Händelserna och intrigerna i filmen är kanske inte direkt nyskapande och de mest kreativa man sett, men alla de andra små omständigheterna är desto roligare. Lika lätt som filmer blir platta och okänslosamma när man har flera kända skådespelare i en och samma film, visar Grown Ups det motsatta. Med skådespelare som Adam Sandler, Salma Hayek och David Spade m.fl. blir Grown Ups en av de färggladaste filmerna på länge, och som ett extra plus i kanten är den rolig!

Humorn genom hela filmen kryddas av små och stora incidenter som alla faller på rätt plats vid rätt tidpunkt, och skapar en slående helhet. Har du aldrig tyckt att det är roligt när någon faller mot ett träd, i så fall börjar du tycka om det efter att du sett denna film. Iallafall om du har lika torr humor som jag. För vad kan inte vara roligare än att se alla dessa gamla vänner tillsammans med sina familjer instängda vid en stuga vid sjön? Det börjar nästan krypa fram en känsla av Big Brother över hela konceptet, dock med en krydda av äkta humor som går ända fram. Känsliga familje-hemligheter och ovanliga vanor blandas med familjetvister när de offentliggörs under de följande 102 minuterna.

Ifall du inte har några veckoslutsplaner fastställda ännu, så kan jag garantera att med denna film som ditt enda sällskap kommer du att ha en av de bästa humorfilmupplevelser någonsin. Ifall du inte drar en enda gång på mungiporna, så vet jag inte ifall de finns något hopp kvar för dig...

Text: Maria Laxell

Debattartikel:

Israel-Palestina

En komplicerad konflikt?

Det är 63 år sedan staten Israel utropade sig som självständig. Sedan dess har man försökt lösa den över 100 åriga konflikten i Mellan-östern utan resultat. Är denna konflikt verkligen så invecklad som man ofta låter antyda?

Antisemitism (judehat) präglade Europa i slutet av 1800-talet. Judarna i Europa hade det svårt att integrera sig i de europeiska samhällena. Som en följd av detta tänkte vissa europeiska judar att det enda sättet för dem att leva tryggt, är i en egen judisk stat. Utgående från denna tanke grundades sionismen, judarnas nationalism. Pga. Palestinas bibliska kopplingar bestämde sig sionisterna i början av 1900-talet för att en judisk stat skulle grundas där. Immigrationen var ganska begränsad ända fram till 1930-talet, då Hitler kom till makten. USA och Europa stängde sina dörrar för judeimmigration. De första judarna som kom till Palestina flydde från förtryck i Europa. Många hade en

Källa: <http://t1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTcGuCc-V6JEPLzFdMaly6YEGQqJMNfwqfzWT-ZVYAstXoKCKm0&t=1>

intolerant och rasistisk inställning till ursprungs-befolkningen. Inflyttningen kan jämföras med européernas kolonisation av Nordamerika.

Efter första världskriget erhöll britterna Palestina. I Balfourdeklarationen 1917 lovade Storbritanniens utrikesminister Arthur Balfour, att en judisk stat skulle grundas i Palestina. Britterna lovade dock också araberna att Palestina skulle bli självständigt. Det har forskats mycket kring vad allt som lovades, men det väsentliga är att Storbritannien inte hade rätten att lova Palestina åt någon. Landet tillhörde den egna befolkningen. Den sionistiska propagandan lyder "ett land utan folk, för ett folk utan land". Men Palestina var ju inte alls obebott. Strävan efter att grunda en judisk stat i ett område som redan var bebott av en kristen och muslimsk arabbe-folkning, är i all sin enkelhet grunden till konflikten. Palestinierna utvecklade en nationell identitet. De kände sig hotade av den judiska inflyttningen,

vilket är naturligt. I arabvärlden fanns mycket lite eller ingen osämja alls före friktionen i Palestina. Konflikten grundar sig således inte på en instinktiv rasistisk inställning mellan araber och judar.

Efter andra världskriget låg sympatierna på judarnas sida. Europeérnas dåliga samvete gav upphov till en rasistisk inställning till palestinierna. Hade man beaktat palestiniernas rättigheter skulle sionismen ha varit omoralisk, eftersom den kränkte palestiniernas naturliga rätt till självstyre. Både Balfour och t.ex. Winston Churchill grundade sina tankar på att judarna som en "högre ras" hade rätt till Palestina. Många amerikanska kristna stödde sionismen som ett sätt att befria sig från skuld-känslor gällande förintelsen, utan att behöva släppa in judar i USA. Flera amerikanska sionister argumenterade att förintelsen bekräftade behovet av en judisk stat: om Israel hade funnits 1949, kunde miljoner av judar ha rädd-

dats. I själva verket var det nära ögat att Palestina hade blivit överkört av nazisterna, sålunda skulle judarna ha varit mycket säkrare i USA, än i ett judiskt Palestina.

1947 överlämnade britterna konflikten åt FN. Läget i Palestina hade närmast sig inbördeskrig på 1930-talet. FN delade landet i en judisk och en arabisk stat. Fast judarna bara var 1/3 av befolkningen och ägde 6 % av landet, gav FN judarna 55-56 % av landet, och palestinierna 44-45 %. Araberna nekade, eftersom delningen var klart orättvis. Judarna accepterade men planerade en vidare expansion. Israel utropade sig självständigt den 14 maj 1948, 3 ½ månad för tidigt, och de omkringliggande arabstaterna attackerade den 15 maj 1948. Efter kriget hade palestinierna förlorat sitt hemland. Jordanien erövrade östra Jerusalem och Västbanken. Egypten tog över Gaza. Israel rensade etniskt sina egna områden från palestinier, vilket ledde till att 700.000 palestinier blev flyktingar. Israel har inte låtit dem återvända efter kriget. Här föddes flyktingproblematiken.

Varför har inte Israel-Palestina konflikten blivit löst?

Från och med slutet av 1970-talet har det funnits en internationell konsensus, en internationell överenskommelse, för hur man borde klara upp konflikten. Den grundar sig på en tvåstatslösning där Israel drar sig tillbaka från de 1967 ockuperade områdena: Västbanken, östra Jerusalem och Gaza. I dessa områden skulle en palestinsk stat grundas. Palestina och de övriga arabstaterna lovar i gengäld

att respektera Israels rätt att leva i fred. Det har röstats om denna tvåstatslösning årligen i FN:s generalförsamling de senaste 30 åren (från och med 1976). Varje år röstar hela världen för förslaget, medan Israel och USA emot. Det här är grundproblemet. Israel och USA vill se ockupationen fortsätta. Men varför?

Israel håller på att återta sitt "historiska och bibliska hemland" och enligt Israel finns det inga gränser. Hela Palestina tillhör Israel. USA vill via Israel kontrollera Mellanöstern och gör vad som helst för att kuva demokratiska tendenser i arabvärlden. USA:s utrikespolitik är i ett nötskal: Demokrati är okej, om vi tycker det är okej. PLO (Palestinian Liberation Organisation) stödde tvåstatslösningen redan 1976, och accepterade den officiellt 1988. PLO representerar palestinierna. Israel avvisade lösningen, och ingen israelisk regering har någonsin accepterat grundandet av en palestinsk stat. T.o.m Hamas har visat intresse för att acceptera tvåstatslösningen. I fredsförhandlingarna i Camp David och Taba 2000-2001 fanns fyra problem: 1) Gränserna 2) Jerusalem 3) Bosättningarna 4) Flyktingarna. 1) Enligt internationell rätt får man inte erövra landområden med krig (resolution 242). Israel ockuperade palestinska områden i krig, alltså måste de ges tillbaka. Inte komplicerat. Detta har röstats om oräkneliga gånger i FN. 2) Östra Jerusalem erövrades också i krig, alltså måste det ges tillbaka. Inte komplicerat. 3) Alla bosättningar är olagliga enligt internationell lag och måste rivas av Israel. Världens högsta

juridiska organ, den internationella domstolen i Haag, fördömde bosättningarna 2004. Inte komplicerat. 4) Alla flyktingar har enligt internationell lag rätt att återvända. Inte komplicerat.

Israel är den ockuperande makten i konflikten och onekligen den största fredsförhindraren. Internationell rätt skall gälla alla, såväl Finland som Israel. Lösningen på konflikten måste basera sig på internationell rätt och kommer så fort Israel accepterar den. Palestinierna har kommit emot i alla dessa frågor, Israel i ingen. Palestinierna har således gjort mera än vad internationell rätt kräver av dem.

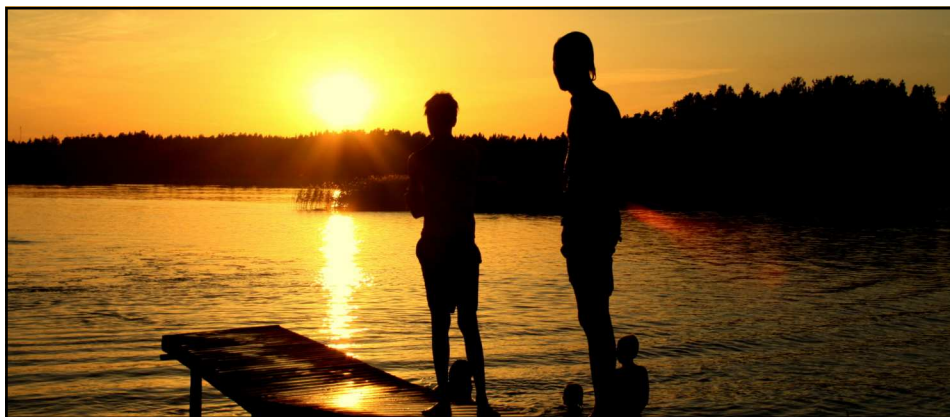
Text: Arttur Hautaviita

Klara färdiga...VUXEN!

I dagens samhälle är det lätt att växa upp för fort, samtidigt som det även är lätt att aldrig växa upp. Var går gränsen egentligen? När är det dags att börja ta fullt ansvar? Växer vi någonsin upp? Vad innebär att växa upp? Måste vi växa upp?

I unga år är det väldigt utmanande och komplicerat att veta var man står, vilka vägar man skall välja, hur mycket ansvar man förväntas ta och hur vuxet eller barnligt beteende som förväntas av en. Finns det ett schema vi skall rätta oss efter och en mall vi förväntas sträva till att uppnå? Normer, ideal och stereotyper får oss verkligen att tappa fattningen och tappa bort oss bland samhällets förväntningar och värderingar, på vägen glömmet vi våra egna värderingar och vem vi egentligen är. Alla borde få växa och utvecklas i sin egen takt utan ständig press utifrån, såklart måste det krävas ett till en viss grad vuxet beteende av en 18-åring, men

Klara, färdiga...VUXEN! Loppet är igång och det är bara att springa vare sig vi vill det eller ej.

det är viktigt att inte glömma att det är stor skillnad på alla plan mellan en 18-åring och en 40-åring trots att de båda är myndiga och därmed delvis klassas som vuxna.

Ingen kan vara förevigt ung och barn, men är vi tvungna att gå framåt i livet fastän vi inte är redo för det? Kan vi ta några steg framåt och vandra på den rätta vägen om vi inte vet vilken väg vi skall välja, om vi inte vet vilken väg som är den rätta vägen?

"Finns det ett schema vi skall rätta oss efter och en mall vi förväntas sträva till att uppnå?"

Att skynda iväg mot vuxenlivet, mot ansvar samt självständighet känns ofta som ett måste i unga år. Vi är ju trots allt inga maskindrivna varelser och vi mognar alla i olika takt, vissa väljer att kalla sig vuxna vid en betydligt tidigare ålder än andra, de slår sig till ro och stabiliserar sina liv. Andra väljer att äventyra, uppleva, vara oberoende och känna frihet långt

in i livet, de väljer att kalla sig vuxna senare, och det är väl helt okej det också? Och när vi tänker efter, vad betyder sist och slutligen att vara vuxen? Betyder det att ha hus, barn, bil och att vara fast anställd? Eller innebär det att vara ansvarsfull, självständig samt att ha frihet att bestämma över sig själv samt sitt liv till fullo?

Vad begreppet vuxen i själva verket betyder, vad och vem vi klassar som vuxen och vad vi förväntar oss av andra människor i diverse åldrar skiftar stort mellan varje enskild individ, för alla har sina egna uppfattningar och världsbilder. Varför inte strunta i alla begrepp, normer och förväntningar som råder runt omkring oss jämt och ständigt? Varför kategorisera och gruppera? Vad vi än vill räkna oss eller inte räkna oss till, ung eller gammal, barn eller vuxen, så är vi ju är sist och slutligen alla bara människor.

Text & Bild: Emilia Blomfeldt

Filmrecension: Älska mig

”Jag vet hur det känns, att vara fångad i sig själv.

Varför är det så svårt att förstå?
Är det så svårt att se... är det så svårt att älska mig?”

-Alice

”Älska mig” är en svensk film registrerad av Ronnie Brolin. Filmen handlar om 15-åriga Alice som är mobbad i skolan. Alice berättar ingenting om mobbningen hemma utan skriver istället ned allt i sin dagbok och håller det för sig själv. En flicka vid namn Josse har varit Alices bästa vän men hänger numera med mobbarna. Josse skulle vilja men vågar inte försvara Alice. Mobbningen förvärras hela tiden och den enda Alice kan tala med ibland, om ingen ser, är en pojke i klassen.

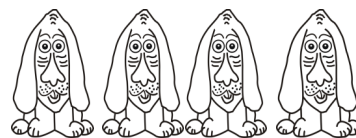
Mobbningen är verkligen grym, bl.a. fotar de Alice i omklädningsrummet efter skolgymnastiken och hänger upp bilden i skolans aula. För att få Alice att tro att hon äntligen ska få vara en del av gänget bjuder några flickor henne till en hemmafest, Alice blir jätte glad och tackar självklart ja. När hon väl kommer till festen blir hon utslängd och bestämmer sig för att det ska bli ett slut på mobbandet. Alice vill inte leva längre, nu ska hon ta sitt liv. Josse och pojken som Alice brukade tala med ibland märker att det var droppen för Alice, så de ger sig iväg efter henne.

Väl utomhus hör de tåget tjuta och anar att Alice kan finnas på spåret. Gripna av panik springer de så snabbt de orkar till järnvägen för att

rädda Alice ifall hon skulle vara där och i hopp om att hinna i tid och rädda henne.

Filmen var verkligen gripande, en riktig tankeställare. Den fick en att tänka hur illa människor kan göra varandra, hur mobbning kan förekomma dagligen som inget lägger märke till och hur illa en människa kan må utan att berätta för någon. Jag ger 4 hundar åt filmen och rekommenderar den varmt åt alla.

Text: Erica Kaskinen

Hurja Piruetti

Alla har säkert dansat någon gång: på fester; några spontana steg till den där superbra låten på radio eller, om inte annat, på skolans gymnastiktimmar. Är man intresserad av dans vill man antagligen ändå dansa lite oftare än då och då, och då lönar det sig att börja se sig runt efter andra alternativ. Ett av dessa alternativ är Hurja Piruetti, som funnits i Karis sedan 1995. År 1995 grundade Katja Köngäs klubben Hurja Piruetti. Då handlade det om dans med ett tjugotal elever, medan det år 2010 fanns nästan 600 dansare! Att antalet dansare har ökat med så mycket kan lätt förstås: Hurja Piruetti erbjuder lektioner inom de flesta olika dansstilar åt alla åldersgrupper. För de yngsta barnen finns grupper i barndans där man mest fokuserar på att utveckla kreativiteten och självkänslan på ett lekfullt sätt. För barn i skolålder och uppåt erbjuds flera olika dansstilar: t.ex. nutida dans, jazzdans, hiphop, balett och MTV-dans. Grupperna delas in enligt ålder och erfarenhet. För personer över 20 år erbjuds också s.k. Ladies-lektioner, där man fokuserar på olika dansstilar beroende på tema.

Alla grupper förbereder längs med året en eller flera danser att uppträda med på Hurja Piruettis stora vårföreställning, dit vem som helst kan köpa biljetter för att se dansarnas hårda arbete! Föreställningarna innebär en massa jobb, både från dansarnas och lärarnas sida, men slutresultatet är värt det – trots flera besättningar och många föreställningar säljs biljetterna snabbt.

Lärarna på Hurja Piruetti har varierande utbildning. T.ex. Katja Köngäs och Ulla Koho har båda utbildat sig till magister i danskonst, medan Niko Kärkkäinen är en fysioterapistuderande som vid sidan om dansar breakdance. Hur man spenderar lektionerna beror helt på läraren, ofta innehåller lektionerna mer än bara koreografi. En vanlig timme kan t.ex. se ut så här: Man börjar med en uppvärmningsdans eller bara genom att följa efter läraren, för att sedan öva på en viss rörelse. Sedan blir det tänjning innan man fortsätter till själva koreografin som man sedan jobbar på resten av timmen.

Hösten 2010 inledde Hurja Piruetti ett samarbete med Karis-Billnäs gymnasium. Samarbetet går ut på att man kan få kurser genom att dansa i Hurja Piruetti, hur många kurser varierar beroende på timmängden. Detta samarbete är nytt för vår skola, medan Hurja Piruetti sedan tidigare haft samarbete med Karjaan Lukio och Ekenäs Gymnasium. För att få kurser till godo skall man under årets gång skriva dansdagbok, där man skriver ner tankar om timmen, danser, framsteg och förväntningar. Dansdagboken får sedan gärna göras personlig med bilder och dekorationer innan den lämnas in åt läraren.

För att börja dansa i Hurja Piruetti behöver man varken vara vig, smidig, vältränad eller expert – att vara intresserad räcker långt! Dessutom lönar det sig att ha taktsinne och ett ganska bra minne, då lektionerna blir mycket roligare om man slipper fundera på takten eller nästa steg och kan

koncentrera sig på steget man just nu håller på med. Till de flesta timmar behöver man inga speciella kläder eller utrustning, men vissa dansstilar har specialkrav. Dessa ger lärarna mer information om vid behov! Vad gäller lektionerna gäller det att använda sunt förnuft: att håret är fast räknas som en självklarhet, mobiltelefoner hålls på ljudlös eller avstängda,

En av årets favoriter var Victor, som dansade till Michael Jacksons låt Smooth criminal.

smycken och andra föremål lämnas med fördel hemma då man riskerar att ha sönder dem annars, och såklart ska man komma i tid. Är man förse-nad missar man uppvärmningen och dessutom stör man de andra. Anmälningar till dansgrupper börjar oftast redan i juni - följ med i tidningar för exakta datum. Grupperna fylls till en början med tidigare dansare som vill fortsätta, men övriga platser fylls i den ordning anmälningarna kommer in. Först till kvarn gäller!

Tänjning är en viktig del av träningen

Hurja Piruetti har, som de flesta andra hobbyföreningarna, en terminsavgift. Denna varierar beroende på timmängden, men börjar från 95€. Det är möjligt att få syskon/familjerabatt på 10% om flera familjemedlemmar dansar i Hurja Piruetti. Det kan ju tyckas dyrt, att betala från 95€ uppåt per termin, men det är allt. Du måste inte betala något mer som i vissa andra hobbyer, de enda kostnaderna som eventuellt tillkommer är dansskor – men dessa måste man som sagt inte köpa.

Om du är intresserad av att dansa: anmäl dig till en grupp som intresserar dig! Prata med folk som dansar, kontakta lärare för info (lärares kontaktuppgifter finns på Hurja Piruettis hemsida, www.hurjapiruetti.com) om passande grupper och var inte rädd för att pröva dig fram – tycker du inte om gruppen efter några veckor så kan du kanske få prova i en annan. Dans är en rolig hobby som dessutom ger dig chans att träffa nya människor och utveckla dig själv, vad mer kan man begära!

Lite fakta:

Jazzdans: Jazzdans är klassisk balett dansad till den svarta kulturens musik. På timmarna tränar man både styrka, koordination, rytm och kondition. Jazzdans är den dominerande stilen inom musikaler och revyer.

MTV-dans: MTV-dans baserar sig, som namnet avslöjar, på den stils dans som dansas i MTV:s musikvideor. På timmarna dansar man till medryckande musik och fokuserar på att ha roligt! Tekniken har grunder i jazzdansen.

Hiphop: Blandar friskt inslag från både Old School, New School och locking. Stilen är väldigt personlig, vilket ger rum för egna tolkningar. Inom hiphop är det känslan som räknas, även om tekniken är viktig också här!

Kurser för dans?

För tillfället är det tänkt att dansare i Hurja Piruetti får en kurs per läsår till godo, men rektor Joakim Lagerbohm säger att det är öppet för diskussion. Om det visar sig att det är värt flera kurser går det alltså att ordna, men hela samarbetet är ännu under utveckling.

Text&Bild: Natalie Luukkonen

Intervju med Agnes Kittelsen

Hon flyttade hemifrån redan som 16-åring för att komma närmare sin dröm, att en dag bli skådespelare. Trots längtan efter familj och vänner verkar det ha lönat sig i slutändan. Efter sitt genombrott i den norska succéfilmen **Max Manus** har hon blivit en av Norges största skådepelare. Hon heter Agnes Kittelsen.

<http://www.dagbladet.no/2011/03/16/kultur/>

Du är inte ännu så känd i Finland så kan du börja med att berätta lite om dig själv?

- Jag heter Agnes Elisabet Hildén Kittelsen, jag är 30 år och bor i Oslo. Jag blev utexaminerad från Staens Teaterhögskola 2003 och efter det har jag jobbat med teater, film och tv.

Hur skulle du beskriva dig som person?

- Jag skulle nog säga att jag är en person med stora kontraster. Jag vill gärna ha ro och stabilitet men samtidigt blir jag lätt rastlös. Det upplever jag som en utmaning i förhållande till mitt yrke eftersom det inte är så stabilt. Samtidigt får jag hela tiden jobba med nya saker och nya människor, och det tycker jag om.

När visste du att skådespeleri var "din grej"?

- Jag kan inte komma ihåg något speciellt ögonblick när jag skulle ha

tänkt att det här skall jag göra, men jag kan inte heller minnas att jag tänkt på något annat. När jag var 16 år flyttade jag hemifrån till en annan stad för att kunna studera teater, så då var jag väldigt säker på vad jag ville.

Hur kändes det att flytta hemifrån så ung? Ångrade du dig någonsin, eller kändes det som du hade tagit rätt beslut?

- Att jag flyttade hemifrån ångrar jag nog inte, men det var väldigt tungt. Det är svårt att säga nu hur mycket det var till fördel för min karriär, men det kostade mig mycket. Jag hade hemlängtan efter familjen och vännerna, och när andra fick fickpengar och mat på bordet var jag tvungen att ta hand om mig själv. Jag blev en erfarenhet rikare men i efterhand kan jag tycka att jag kanske tog det här steget lite för tidigt. Men jag är ändå glad för att mina föräldrar gav mig chansen.

Om vi fortsätter med att prata om själva yrket som skådespelare, skulle du säga att det är så glamouröst som många tror?

- Jag vet inte riktigt vad folk tror, men det är inte så speciellt glamouröst! Jo, man blir ju inbjuden på en hel del evenemang, fester och premiärer, men vardagen är någonting helt annat. Det är mycket hårt arbete, och på teatern går jag bara runt i "mjukisbyxor" eftersom övningarna är så fysiska. Filminspelningar är ofta också obekväma, man har knappt något utrymme och lite tid. Annars lever jag som alla andra, går på jobb, handlar mat och hämtar på dagis.

Men hur påverkar ditt arbete privatlivet? Är det inte svårt att få det att fungera ihop?

- Jag tror att alla som jobbar mycket samtidigt som de har små barn i huset tycker att det kan vara ganska slit-

Filmen Max Manus belönades med 7 Amanda priser under filmfestivalen i Haugesund.

samt. Det som kan bli en extra utmaning är att jag jobbar mycket på kvällen, alltså när jag har föreställning. När andra går hem för att äta middag och krypa ner i tv-soffan går jag nästan alltid på jobb. Att jag filmar på annan ort och är borta i längre perioder är inte heller så lätt. En annan sak som även kan kännas svårt, är att det ofta dyker upp tillställningar jag inte kan gå på, eftersom det är omöjligt att ta ledigt. Så att tacka nej till en bröllopsinbjudan är inte så kul.

Kan du gå fritt på stan då? Eller måste du gömma dig bakom ett par stora solglasögon?

- Det är lite både och. Det kommer fram folk då och då, men för det mesta har de bara positivt att säga. Jag är nog lite privat av mig som person, så jag bryr mig inte så mycket om det. Men det finns ju saker jag absolut inte kan göra, som t.ex. gå ut klädd i

päls, då skulle jag nog bli uthängd. Jag anser att ju större solglasögon du har desto mer igenkänd blir du. Men om du går runt i träningskläder och stor dunrock är det ingen som lägger märke till dig.

Du vann ju Amanda-priset för din roll i filmen "Max Manus", och din senaste film "Sykt lyckelig" hade stor framgång i USA. Hur kändes det?

- Det känns ju alltid bra när någonting man har jobbat med får erkännande. Som skådespelare utlämnar man sig själv på ett sätt, och det upplever jag som väldigt sårbart. Så därför känns det väldigt bra när det man gör uppskattas. Jag väljer noga mina manus jag skall jobba med. Det finns många fina roller, men inte nödvändigtvis för mig. Det är viktigt för mig att projekten jag valt känns bra att jobba med.

Till sist vill vi såklart veta hur framtiden ser ut!

- Den här våren blir det mycket resande, föreställningar, en TV-produktion och en långfilm. Jag funderar lite på om jag skall ta en paus från teatern för en tid. Jag märker att jag håller på att bli lite trött och lite fritid skulle inte sitta fel!

Text: Elin Tallqvist

Pasi Pennanen

– idéer tar form

Alla har vi väl i något skede haft ett drömyrke och tanken att varje morgon kunna vakna med iver för kommande arbetsdag. Men att nå dröm-yrket går inte alltid problemfritt och man kan möta en del hinder på vägen. Pasi Pennanen, bildesigner för många framgångsrika företag, vet vilka vägar man skall följa för att vara steget närmare drömmen.

Vi sitter samlade i A11 då plötsligt en man kliver in i rummet. Han presenterar sig som Pasi Pennanen, och resten av lektionen skall vi få bekanta oss med hans yrke, bildesigner.

När Pasi var åtta år gammal, frågade hans lärare av honom vad han ville bli som stor. Pasi svarade, att han precis visste vad han ville göra, jobba med samma som en familjebekant, men att han inte kunde namnet på yrket. Senare den dagen frågade han av sin pappa som svarade att det Pasi beskrev var en designer. Nästa dag gick han till skolan och sa "När jag blir stor skall jag bli en designer". Han har alltid varit intresserad av bilar och fordon och var redan som yngre en "fartdåre". Detta var inte en bara en förbigående fas, utan i gym-

nasiet hade Pasi gjort upp en taktik för att kunna nå till sitt drömyrke. Sagt och gjort, efter gymnasiet sökte Pasi in till Lahtis för att studera grunder till design. Desvärre hade Pasi två inträdesprov samma dag och kom inte in, men istället för att hänga läpp över saken sökte han in till en konstskola. Pasi hade alltid varit intresserad av konst, och han har senare kunnat utnyttja sina kunskaper i designandet. Efter det s.k. mellanåret sökte Pasi än en gång in till Lahtis, och denna gång kom han in galant. Här studerade han i fyra år, bland annat olika sorters handarbeten och design. Efter åren i skolan i Lahtis hade Pasi en större plan; Real College of Art i Kalifornien. Där skulle han i två års tid jobba intensivt på speciellt bildesign. Och som han själv säger, inget får man gratis, utan att nå dit man vill kräver massor och åter igen massor av arbete och arbetstimmar.

När Pasi återvände från Kalifornien var han redan ett hett namn på marknaden. Det dröjde inte länge förän man på bilmärket Lotus var intresserad av honom. Han fick bekanta sig med arbetet och fick en plats i teamet. Nu började också andra europeiska biltillverkare intressera sig för Pasi, och han fick många inbjudningar till öppna hus runt om i Europa.

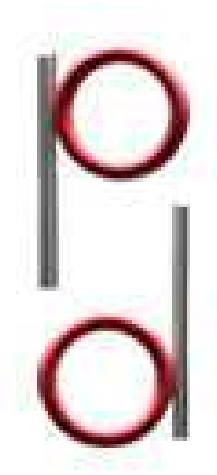
Han återvände dock till Finland för att arbeta för SISU, och han har bl.a. designat en lastibil åt dem.

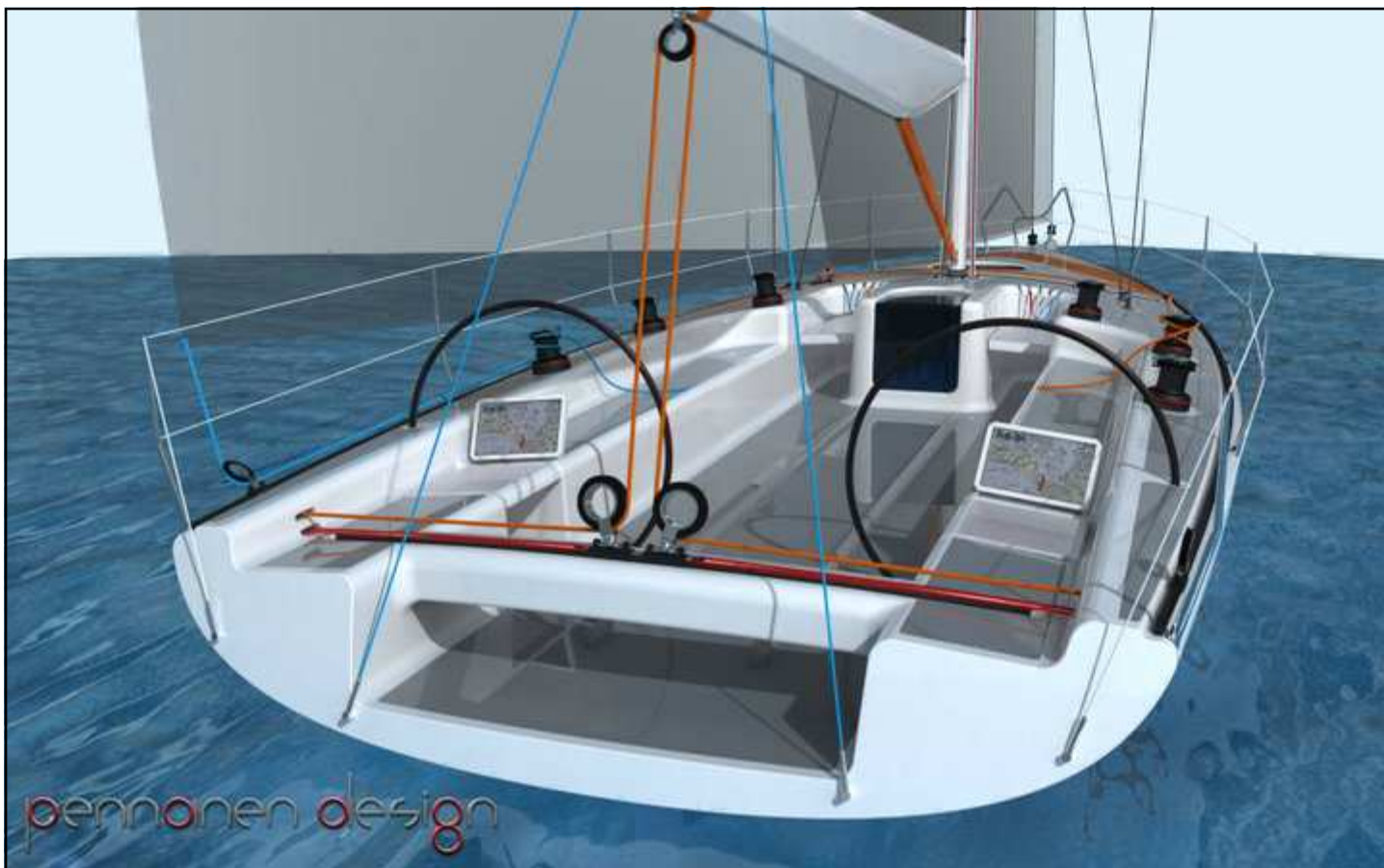
Men efter detta kom ett erbjudande Pasi omöjlig kunde tacka nej till; Jaguar erbjöd nämligen jobb åt Pennanen, och han blickar tillbaka och berättar att arbetet där var helt fantastiskt. Efteråt har han också jobbat hos företag som Zagato Centro Stile, Lakeside Design och Honda i Japan.

År 2004 flyttade Pasi från Milano till Skåldös skärgårdsmiljö, och där hann han bo i endast två veckor förän Honda ville ha honom till Tokyo. Under den här tiden startade han också sitt eget företag, som han drev vid sidan om. Jobbet på Honda beskriver Pasi som mycket lärorikt, och berättar att arbetet är så mycket mer än bara designande, man lär sig också om nya kulturer och om kundservice, som inom branschen är av en central roll. Också språkkunskaper är en klar fördel, särskilt kunskaper i tyska och italienska.

Planering och tillverkning

När Pasi börjar redogöra för själva planerings- och tillverkningsprocessen kan man klart och tydligt se hans yrkeskunnighet. Begrepp liksom Stance, Body to Wheel, Header och

Att tillverka en färdig produkt kräver massor med planering och skissas.

Front Fender använder han som självklarheter, fastän vi inte har en bleksatening om deras betydelse. Vad vi dock förstår är att designandet av en bil från början till slut är en lång och invecklad process. Allt måste vara enkelt och klart, och designen får inte göras allt för invecklad, utan huvudsaken är att bilen är praktisk. Efter många skedens planering gäller det att tillverka bilen till en verklig produkt.

Tillverkandet innehåller en massa problemlösning av olika slag, men det tycker åtminstone Pasi att bara är roligt. Man får tänka själv på ett kreativt vis för att hitta den mest praktiska lösningen. Först görs det olika prototyper av bilen som tillverkas av vax. Därefter tillverkas en testbil, och först efter det är de riktiga modellerna färdiga att sättas ut på marknaden. Sin första bil tillverkade Pasi och hans 40

personers team på ungefär sju månader, ända från skisser till själva bilen.

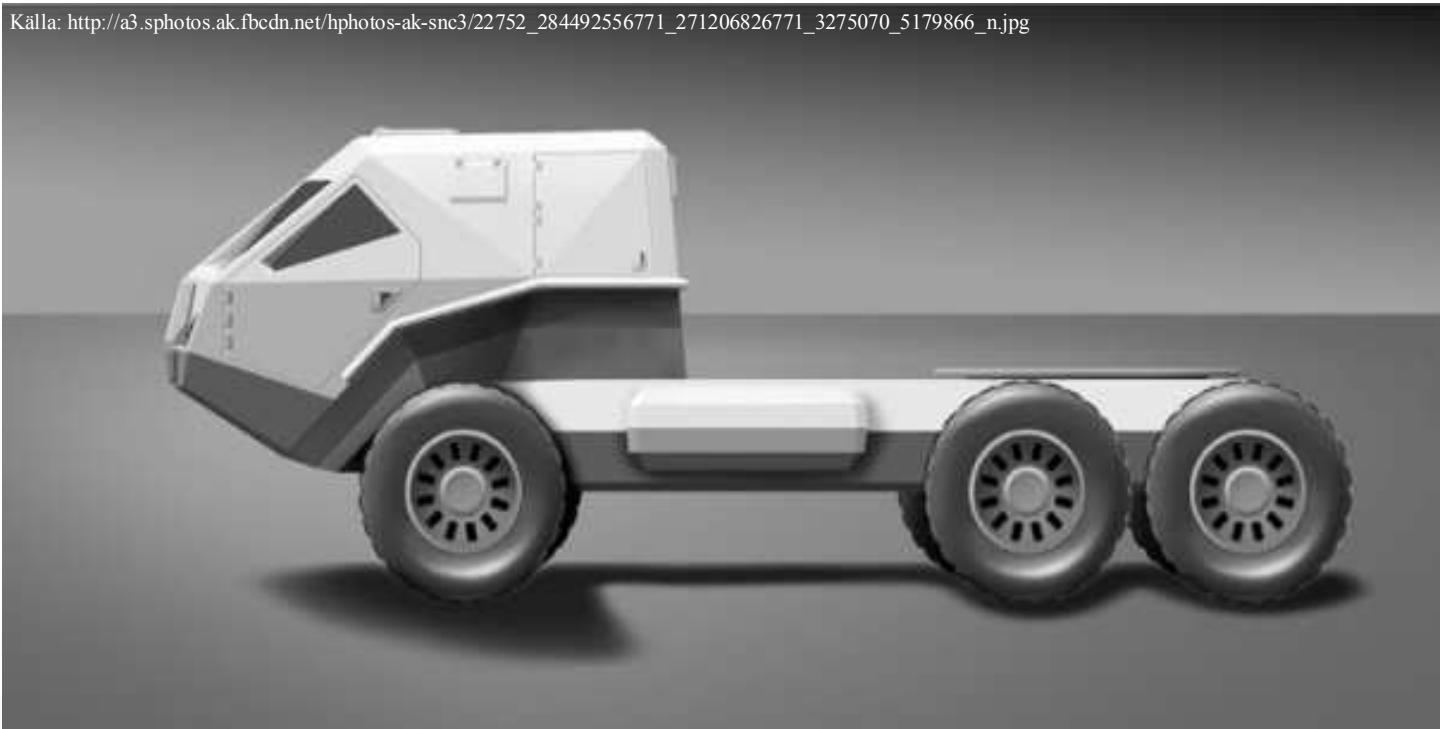
Allt måste vara enkelt och klart, och designen får inte göras allt för invecklad, utan huvudsaken är att bilen är praktisk.

Marknadsförning

När man marknadsför en produkt är det köparen som står i centrum. Hans behov är de som man skall tillfredsställa på bästa möjliga sättet. Här är det många olika faktorer som spelar roll, t.ex. att bilen passar både en

större och mindre chaufför och i alla situationer är säker. Man tänker inte endast från chaufförens perspektiv heller utan mer långt än så. Man måste ta i beaktande hur en eventuell krock med en fotgängare skulle påverka både denne och passagerarna i bilen. Alltså försöker man skapa en design för bilen som är säkrast möjligast från alla synvinklar. För en del konsumenter kan också egenskaper liksom stereo och övrig ljuduppspelning spela myckert stor roll, och de personerna beaktar även detta vid köpet av ny bil. Små detaljer liksom dammkapslar kan också spela en avgörande roll.

Hur kommer det sig då att Pasi har klarat sig så otroligt bra i branschen? Som svar på frågan berättar han att man måste vara bestämd över vad man vill, och inte ge upp. Det man gör skall också vara något man tycker

Ritning för SISU Defence

om, annars menar han att jobbet blir framkrystat och lyckas sällan bra. Han berättar också att det, att han redan som liten visste sina planer, har hjälpt honom mycket också i det fortsatta livet. Du måste också vara färdig att vidga dina vyer och göra uppoffringar, liksom han som åkte utomlands för att studera. Någon gång

kommer alltid något oplanerat hinder i vägen, men det är bara att fortsätta därifrån, ännu bättre!

Text: Ida Gustafsson

Filmrecension: Black Swan

Det var med verkligt höga förväntningar jag klev in i biosalongen för att se *Black Swan*. Den prisbelönta psykologiska thrillern skulle nu ta mig till balettens värld, till en värld där konkurrensen är stenhård, där många flickor far illa men också får dansa som vackra svanar.

Nina, spelad av Natalie Portman, är den begåvade, komplexfyllda, eleganta balettdansösen som gör allt för sin konst. Hon dansar så att hennes fötter blöder, så att hela hennes jag blir dans, prestation och strävan efter perfektion.

Hon får sin drömroll i uppsättningen av *Svansjön* och gråter tårar när hon får beskedet. Hon ska dansa som den svarta och vita svanen. Den eftertraktade rollen. Drömrollen som hon har övat till i ett år. Allas ögon kommer vara på henne, ingenting får gå fel och det är hennes livs chans.

Pressen som läggs på henne är enorm. Hennes koreograf (Vincent Cassel) använder henne för sina egna syften, kränker henne och behandlar

henne illa samtidigt som han leker vänlig. Han vill att hon ska dansa med mer känsla, att hon ska våga släppa kontrollen.

Redan före det hårda slitet för den stora rollen har Nina haft problem med sitt psyke, hon är inte helt frisk. I och med att prestationsångesten inför rollen utvecklas en ångeststörning. Hon blir psykotisk, börjar hallucinera och får svårt att skilja på verklighet och fantasi. Hon blir allt sjukare under filmens lopp och blir instängd i sin egen överkliga värld. Som åskådare får man följa med in i hennes hallucinationer, vilket ibland får en att dra upp fötterna från golvet. Det är skrämmande ända in i benmärgen.

Skådespelarna är noga utvalda och deras prestationer är i toppklass. Natalie Portman fick en Oscar för bästa kvinnliga huvudroll, en välförtjänt sådan. Hon är trovärdig och otroligt skicklig. Hennes allvarliga blick och försiktiga kroppspåk gör att man ser igenom henne. Portman lyckas förmedla Ninas känslor på ett ut-

märkt sätt. Jag känner så mycket empati med Nina att jag sitter blickstill, med stora ögon och är helt tagen. Jag hinner inte ens gråta.

Även Mina Kunis gör en ypperlig insats som rivalen Lily. Kunis som man tidigare sett som den utseendefixerade flickan i humorserien *That 70's show* är överraskande duktig och mogen i sitt skådespeleri.

Musiken bidrar mycket till stämningen i filmen. Tjajkovskijs melodi ur *Svansjön* hörs flera gånger. Den klingar i Ninas speldosa i flickrummet och den är hennes ringsignal i telefonen. Men framför allt är det den kompositionen hon dansar till under det stora uppträdandet. De mäktiga tonerna kombinerade med filmscenerna bildar en fantastisk helhet.

Black Swan är vacker och enastående men också väldigt sorglig och mörk. Man ska inte förvänta sig ett lyckligt slut och vara beredd på att filmen inte lämnar en fast man själv lämnar biosalongen. Jag är säker på att filmen på ett eller annat sätt dyker

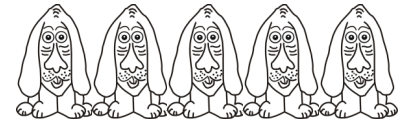

Källa: http://2.bp.blogspot.com/_7UHICy8Etf0/TT-t6mb-gAI/AAAAAAAAMCs/Sd4O8G0VDZQ/s1600/black-swan-movie-trailer-270810-1.jpg

upp i allas huvuden efteråt. Om det så är när det blir mörkt i rummet på kvällen eller om det är när man ser en kjol med tyll.

Det är svårt att hitta något negativt med *Black Swan*. Den är så mångfacetterad och på alla sätt så hänförande att den har potential att bli en klassi-

ker. Historien om Nina motsvarade mina förväntningar, berörde mig på ett så djupt plan att filmen faktiskt är något av de bästa jag har sett. Den är ytterst välgjord, planerad in i minsta detalj. Den är det Nina ville bli och till slut också blev – perfekt.

Text: Johanna Östling

Novell: Pojken på bussen

Han var en egendomlig karaktär. Mager och blek, med en ständig ängslan i blicken. Han kunde inte ha varit mer än sju år gammal, på sin höjd åtta, men ändå hade han fått utstå mer än vad många andra. Han var inte som alla andra, det märkte jag redan första dagen jag träffade honom.

Jag visste inte exakt var han bodde, men han åkte hem från skolan med samma buss som jag. Han satt alltid längst fram med sin armégröna väska i ett krampaktigt grepp och med blicken riktad mot någon obestämd punkt framför sig. Han tycktes aldrig

vara fullkomligt vaken, utan föreföll ständigt fångad i sina egna tankar. Han tog inte notis om pensionärsdamernas skvaller, inte heller verkade han störas av ungdomarnas väsande, något som de övriga passagerare hade svårt att stänga ute. Endast ett fåtal gånger kastade han en bekymrad blick bakåt mot någon av de andra resenärerna. Detta var den enda uppmärksamheten han gav oss övriga passagerare under den halvtimmes långa resan, bortsett från ett fåtal kvidanden som kunde eller inte kunde ha varit riktade mot oss. Det var inte

förrän bussen närmade sig den gamla kyrkogården som han plötsligt föreföll fullständigt medveten om sin omgivning. Han stelnade till och blickade oroligt ut genom bussfönstret mot hållplatsen som fanns i ändan av kyrkogården. Bussen bromsade in och stannade. Knappt hade bussdörrarna öppnat sig innan han störtat ut och rusat mot det gamla stenhuset som låg beläget alldeles intill gravgården. Ungdomarna skrattade och skrek skällsord efter honom, men han tog ingen notis om dem. Han bara sprang.

Scenariot upprepade sig varje dag.

Bussen stannade. Han rusade ut. Jag som nyligen flyttat till staden kunde ingenting annat än förundra mig över pojkens beteende. Varför hade han så bråttom? Jag bestämde mig för att fråga en av mina vänner:

-Han där? Det är Oliver, eller ”Speedy” som han kallas. Du ska inte bry dig om honom, han springer alltid ut från bussen. Du förstår, han har bråttom hem. Han måste försäkra sig om att hans sjuka syster inte dött under den tid han varit i skolan. Ganska sorglig historia, egentligen.

Jag fann mig själv känna ett fruktansvärt medlidande med pojken. Någonting som de flesta andra verkade ta med kall likgiltighet fick mina ögon att tåras. Stackare! Inte undra på att han hade så bråttom!

Efter att fått veta detta bestämde jag mig för att visa lite vänlighet mot pojken. Jag ville få honom på andra tankar helt enkelt. Jag satte mig bakom honom och försökte prata med honom. Till en början var försöken nästintill lönlösa men efter några dagar verkade han känna sig mer bekväm i mitt sällskap. Han berättade att hans syster led av en ovanlig hjärtsjukdom som gav hennes hjärta livsfarliga rytmstörningar. Läkarna hade givit henne fem år att leva. Hon var nu 13 år och något av ett mirakel enligt både läkare och hennes föräldrar. Dessvärre hade hennes situation blivit sämre under det gångna halvåret och läkarna menade att hon inte hade mycket tid kvar. Oliver å andra sidan trodde ”att hon nog skulle klara sig, hon hade ju gjort det hittills hur bra som helst.”

Vi fortsatte med våra pratstunder under ett par veckors tid. Jag märkte hur han blev mera öppen och mindre ängslig. Överlag verkade han ha blivit mycket gladare. Om det berodde på mig eller inte, det kunde jag inte vara säker på, men så länge han var på bättre humör kändes det bra.

”Jag fann mig själv känna ett fruktansvärt medlidande med pojken. Någonting som de flesta andra verkade ta med kall likgiltighet fick mina ögon att tåras. Stackare! Inte undra på att han hade så bråttom!”

Två veckor efter vår första pratstund kom jag försenad till bussen. Vår kemilärare hade hållit oss rejält på övertid och att säga att jag var irriterad var en rejäl underdrift. Efter att ha sprungit mig svettig för att hinna i tid satte jag mig bakom Oliver på min sedvanliga plats och började berätta om mitt missnöje över kemiläraren. Ilsken som jag var fortsatte jag prata på i ett utan att ge Oliver en chans till muntur. Det var inte förrän senare som jag insåg att det jag höll på med var fullkomligt ohövligt, så jag tyst-

nade och frågade istället hur hans dag hade varit. Oliver förblev tyst under en lång stund innan han gav mig ett halvhjärtat leende. Jag visste inte om han blivit sårad av mitt egoistiska gormande eller om han bara var trött, men vi pratade inte mer under bussresan.

Bussen passerade den gamla kyrkogården och bromsade in. De flesta av resenärerna började röra på sig och gjorde sig redo för att stiga av, så även Oliver. Bussen stannade och folkmassan steg av. Jag försökte få syn på Oliver, men jag kunde inte. Det var inte förrän jag förde blicken mot stenhuset som jag såg honom, men någonting var annorlunda... I detsamma kände jag hur mina ögon tårades och hur en klump i magen växte sig allt större. Oliver sprang inte. Han gick.

Text: Hanna Fagerström

Kontoret på 10 000 meters höjd

Flygtrafiken är den trafikbransch som växer fortast, och inom den branschen kommer efterfrågan på arbetskraft öka. Enligt ICAO (International Civil Aviation Organization) kommer det finnas arbete för en miljon piloter år 2030, dvs. nästan för dubbelt så många piloter som jobbade ifjol. Samtidigt ökar även efterfrågan på flygledare och –tekniker.

En dyr utbildning

I Finland finns det två huvudsakliga sätt att utbilda sig till pilot, som båda är väldigt dyra. Det ena sättet är att utbilda sig privat och själv stå för alla kostnader som är ungefär 500 000€. Därför är det inte vanligt att utbilda sig på detta sätt. Det andra, för studerande billigare sättet, som kostar för studerande själv ca 10 000€, är att utbilda sig i Björneborg vid Suomen Ilmailuopisto. Skolan, som huvudsakligen är statligt ägd, tar in studerande vartannat år. Att utbilda sig till pilot är inte billigt, men då skolan är statligt ägd behöver den studerande själv betala mindre. De flesta på utbildningen är män, men då och då studerar även en kvinna där. Snilleblixten har träffat en av de kvinnor som studerat där och som nu jobbar hos Finnair som en av det tjugotal kvinnliga piloter – bland 730 manliga.

Sanna Kari är utbildad flygstyrman och flyger Finnairs Embraer-flygplan. Hon började sin utbildning till pilot år 2004 vid Suomen Ilmailuopisto. Före det hade hon utbildat sig

till klasslärare och även jobbat under 6 år som lärare. ”Konkurrensen till skolan är hård, och eftersom det finns så många sökande, blir många bra sökande alltid utanför skolan. Själv kom jag inte in första gången jag sökte, utan sökte flera gånger och hann vid sidan om skaffa ett annat yrke åt mig. Det lönar sig absolut att ha en reservplan då studerandekvoten fylls snabbt.” Eftersom pilotutbildningen kostar mycket, vill man försäkra sig om att bara ta in de bästa till utbildningen och därmed garantera att man utbildar kompetenta piloter som kan jobba länge och vara friska i sitt arbete. Sanna berättar att skolan har till och med strängare krav på sökande än kraven som finns för att få flygcertifikat.

Stränga krav

Kraven då man söker in till skolan är att man ska vara minst 163 cm lång, ha goda kunskaper i modersmålet och engelska, ha gått gymnasium eller yrkesskola, ha god hälsa och dessutom ska finländska män ha gjort sin värnplikt. I första skedet ansöker man skriftligt om en studieplats. En del väljs vidare där deras kunskaper i t.ex. hur bra man jobbar under press, arbetsminne och förmåga att uppfatta rumsdimensioner. Från detta skede väljs en del vidare till hälsotest och intervjuer med både psykologer och flygkaptener. Därefter får en del av sökande studieplats i skolan. I skolan studerar man främst flygande, inga allmänna ämnen. Målet är att få ett flygcertifikat. Då man är färdigt utbildad blir man förhoppningsvis anställd

av något flygbolag. Även om Finnair är en delägare i Suomen Ilmailuopisto är det inte självklart att man får jobb hos Finnair.

Arbetet som pilot är krävande och ansvarfullt. I cockpiten arbetar man alltid som ett team bestående av förman och kapten. Sanna Kari jobbar som förman ombord på Finnairs Embraer-flyg. Båda är piloter, men kaptenen är mer erfaren. Man börjar alltid som styrman och sedan när man fått tillräckligt med kunskap och erfarenhet som styrman, kan man avancera. Man är även utbildad till en flygplanstyp, och då flyger man endast den flygplanstypen. Båda piloterna gör i princip samma sak under flygningen, men kaptenen har huvudansvaret för passagerarna, frakten och att flygningen går säkert till, berättar Sanna.

Säkerheten ombord är viktigast

Säkerheten är viktigast under flygningen. Piloterna går alltid igenom före varje flygning hur de handlar i ett eventuellt nödläge. Piloterna gör även en check före start att allt är som det ska. Då flygplanet lastas och passagerarna går ombord är det kaptenen som ansvarar för att bränsletanking, ombordstigning och catering går som smort så att flyget kommer i väg i tid och inte missar sin slottid.

Även om det finns många maskiner som gör flygningen lättare, har ändå piloterna fullt upp. Maskinen och flygplanet gör inget utan att de blir ombedda att göra det, därför maktar piloterna in flygrutten i Flight Ma-

Sanna på sitt kontor

nagement System:et, som är en av flygplanets datorer.

Då flygplanet rullas ut till startbanan sköter kaptanen själva rullningen och styrmannen radiotrafiken (som alltid sköts på engelska) med flygledarna. Alla rörelser flygplanet gör måste först godkännas av flygledaren. Själva flygningen sköts turvis och den som inte är i flygtur sköter radiokontakten. Ifall vädret är dåligt måste kaptanen sköta landningen. Då man kommit i flygläge kopplas autopiloten på. Även om den är på, måste piloterna mata befallningar åt den angående flyghöjd, -fart och -håll.

Oregelbundna arbetstider

Sanna tycker det bästa med att vara

pilot är bl.a. det att man direkt ser resultatet av sitt jobb och man behöver inte ta med sig sitt arbete hem efter arbetsdagen. Alla arbetsdagar är också olika, även om allt sköts enligt samma standard. "Och så har jag världens bästa utsikt från mitt kontor" säger Sanna.

Även om Sanna tycker om sitt jobb och säger att det är roligt att gå dit, finns det också negativa sidor med att vara pilot. Som exempel nämner hon att det är svårt att ha regelbundna hobbyer då livet och arbetet inte endast utförs under vardagar. Ofta måste man även övernatta utomlands eller på annan ort. Som en till negativ sak nämner Sanna tidsskillnaden som kommer då man flyger fjärr-

trafik.

Även om Sanna är en av få kvinnor i en rätt så mansdominerad bransch har hon aldrig känt sig på något dåligt sätt annorlunda än alla andra. Hon var den enda kvinnan på sin kurs i Suomen Ilmailuopisto, men var ändå en bland alla andra. Hon uppmuntrar även andra kvinnor att söka sig till pilotutbildning, och säger att många kvinnor är skygga då pilotyrket anses vara väldigt tekniskt. Sanna säger att det är tekniskt till en viss del, men att man klarar sig fint med kvinnlig logik.

Text & Bild: Annika Rönnblad

